

“कन्दपं परिवीच्य नूतनमनोराज्याभिषिक्तम्” सा०द० ।
 “दीक्षितेष्वभिषिक्तेषु व्रततीर्थपरेषु च” परा० । “सेनापत्येन
 देवानामभिषिक्तो गृहस्तदा” भा०व०प० २ स्नाते च ।
 अभिषिक्तेन निर्वृत्तम् सङ्कला० अण् । आभिषिक्तः
 अभिषिक्तनिर्वृत्ते कूपे पुं० । [सोमादौ च इकाङ्किके न० ।
 अभिषुत लि० अभि+सु-क्त । १ निष्पीडिते २ कृताभिषेवे
 अभिषेक पु० अभि+सिच-घञ् । १ विधिना शान्त्यर्थं, सेचने,
 २ अधिकारप्राप्त्यर्थं स्नाने, यथा “अथाभिषेकं रघुवंशकेतोः”
 रघुः । मन्वादिना शिरसि जलप्रक्षेपमात्रेण ३ मार्जने ।
 ४ स्नानमात्रे च । “कृताभिषेकां कृतजातवेदसम्” कुमा० ।
 “निष्यन्दि नीरनिकरेण कृताभिषेकाः” माघः “तत्राभिषेकं
 कुर्वाणो गोसहस्रफलं लभेत्” । “तत्राभिषेकं कुर्वीत पितृ-
 देवाचने” रतः “तत्राभिषेकं कुर्वीत नागतीर्थे नराधिप ।
 भा०व०प० । ५ कर्मान्ते शान्त्यर्थं स्नाने च । “सुरास्वाम-
 भिषिञ्चन्तु इत्यादिमन्त्रैस्नाने तच्च मत्कृतललादानादिप-
 ह्तौ २०६ पृष्ठे दृश्यम् । ६ प्रतिष्ठादौ देवादेः स्नपने च ।
 करणे घञ् । ७ जले ।

अभिषेक्तृ लि० अभि+सिच-हृच् । अभिषेक्तरि स्त्रियां ङीप् ।
 अभिषेक्य लि० अभिषेक्तुमर्हति अभि+सिच-एत् कुत्वम् ।
 अभिषेकयोग्ये “अभिषेक्याभिषिक्त समाप्नुवन् इत्याह
 राजपुत्रान्” कात्या० २०, २, १७ “युयमश्वरक्षां समाप्नु-
 वन्तः पट्टाभिषेकयोग्या भविष्यथ” कर्क० ।

अभिषेचन न० अभि+सिच-भावे ल्युट् । अभिषेकशब्दार्थे
 अभिषेचने हितम् ठञ् । आभिषेचनिकम् । अभिषेक
 द्रव्यमन्त्रादौ लि० । करणे ल्युट् । अभिषेकद्रव्ये न० ।
 अभिषेचनीय लि० अभि+सिच-कर्मणि अनीयर् । अभि-
 अभिषेकाहे “ये वा एतस्योदचं गमिष्यन्ति राष्ट्रं ते भवि-
 ष्यति राजानो अभिषेचनीयाः” शत०ब्रा० । साध्वर्थे ङ ।
 २ अभिषेकद्रव्ये लि० “पुरोडाशस्त्रिष्टिकतोऽभिषेचनीय-
 वत्” कात्या० १८, ६, १५, “राजसूयस्थान्गताभिषेचनीय
 सोमस्येव” कर्क० “अभिषेचनीयेष्ट्या” शत०ब्रा० ।

अभिषेचन न० सह इनेन सेना तथाभिमुखं याति शतोः
 अभि+सेना+णिच्-ल्युट् षत्वम् । युद्धार्थं शतोरभिमुखं
 सेनया सह जिगीषोर्गमने ।

अभिष्टन पु० अभि+स्तन-अप् षत्वम् । सिंहनादे “अभि-
 ष्टने ते अद्रिवो यत् स्या” ऋ० १, ८०, १४, “अभिष्टने
 सिंहनादे” भा० ।

अभि(भी)ष्टि लि० अभि+यज-इष् वा क्तिन् वेदे पु० एका० ।

१ “अभियष्ट्ये ‘महा अभिष्टिरोजसा य० ३३, २५, अभी-
 ज्यते इत्यभियष्ट्यः वे० दी० । २ अभिलाषे, । आसाद-
 भिष्टिकदवसे यासदुपः” य० २०, ४८ अभिष्टिमिलाषं
 करोतीत्यभिष्टिक्त मनोरथप्रदः” इति वेददी० ।

अभिष्टुत लि० अभि+स्तु-क्त । १ वर्णिते, २ स्तुते, च ।

अभि(स्य)ध्यन्द पु० अभि+स्यन्द-भावे घञ् अप्राणि
 कर्त्तरि वा षत्वम् । १ अतिदृष्टौ २ स्वप्ने ३ जलादिक्ल-
 रणे च । कर्त्तरि घञ् । ४ अधिके । “स्वर्गभिष्यन्दव
 मनमिति” कुमा० । “भूतपूर्वमभूतपूर्वं वा जनपदं
 परदेशापवाहनेन स्वदेशाभिष्यन्दवमनेन वा निवेशयेदि-
 ति” कौटि० । आधारे घञ् । ५ नेत्ररोगहेतौ । “प्रायेण
 सर्व्वे नयनामयास्ते भवन्त्यभिष्यन्दनिमित्तमूलाः” । तस्मा-
 दभिष्यन्दसदीर्घामाणस्यपाचदेदाशु हिताय धीमान् सुशु० ।
 उष्णाभितप्रस्य जलप्रवेशाद्दूरक्षणात् स्वप्नविपर्य्यायाच्च ।
 खेदाद्रजोधूमनिषेवणाच्च ऋर्हेर्विघाताहमनातियोगात्
 द्रवाश्चात्रान्निशि सेविताच्च विषमूलवातक्रमनिष्हाच्च
 प्रसक्तसंरोदनशोककोपाच्छिरोभिघातादतिमद्यपानात् ।
 तथा ऋतूनाञ्च विपर्य्ययेण क्लेशाभिघातादतिमैथुनाच्च ।
 वाय्व्यहात् सूक्ष्मनिरोक्षणाच्च नेत्रे विकारान् जनयन्ति
 दोषाः । स च चतुर्विधः यथा । वातात् पित्तात्
 कफाद्रक्तादभिष्यन्दश्चतुर्विधः । प्रायेण जायते घोरः सर्व्व
 नेत्रामयाकरः । सुशु० ।

अभिष्यन्दनगर न० अभिष्यन्देन प्रधाननगरातिष्ठद्वा तद-
 तिवाहेन कृतं नगरम् । शाखानगरे अभिष्यन्दरमण-
 मित्यपि पाठः । रत्नं रतिस्नानं ईत० । तत्रार्थे ।

अभिष्य(स्य)न्दिन् लि० अभिष्यन्दते अभि+स्यन्द-णिनि
 अप्राणिकर्त्तरि वा षत्वम् १ सर्व्वतः स्तुते । “पयोऽभि-
 ष्यन्दि गुर्व्वामं प्रायशः परिकीर्त्तितम्” सुशु० ।

अभिष्वङ्ग पु० अभि+स्वन्ज-घञ् । १ उक्तदरागे २ अनात्म-
 न्यहंबुद्धौ च “असक्तिरनभिष्वङ्गः एतदारब्धादिषु” गीता
 अभिसंरब्ध लि० अभि+सम्+रभ-क्त । १ ऋद्धे । [निष्पन्ने च
 अभिसंवृत्ति स्त्री अभि+सम्+उत्-क्तिन् । १ व्यवहारेऽभि-
 अभिसंश्रय च० अमितः संश्रयः । १ सर्व्वत आश्रये “यदि
 कुर्यात् भवानेवं विवेऽस्त्रिभिसंश्रयम्” रामा० ।

अभिसंसार अव्य० संसारस्याभिमुख्यम् अव्ययी० । संसा-
 राभिमुख्ये । अभि+सम्+सृ-बीष्वायां णसुल् । अभिना-
 वीष्वाद्योतनात् न द्वित्वम् । अभिसंसारम् अभिगत्याभि-
 गत्येत्वर्थे । “महानागमिवाभिसंसारं दिदृक्षितारः” श०ब्रा०